

Barraca 4 del Cellers

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Carena del Cellers - Vessant hidrogràfic esquerre del torrent de Les Pasteres
Alçada: 314

Coordenades:

Latitud: 41.65269
Longitud: 1.89203
UTM Est (X): 407743
UTM Nord (Y): 4611809

Classificació

Número de fitxa 08179 - 377
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Modern Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: S'està enfonsant. La barraca presenta la pedra calcinada, molt probablement patís de ple l'incendi de fa uns anys en aquest indret i això afectés a la seva estructura general.

Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A001000210000OS
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dc., 22/05/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada a la carena del Cellers, en el vessant hidrogràfic esquerre del torrent de Les Pasteres. L'accés es fa pujant pel camí que des del Cellers mena a la carena. Un cop situats a La Caseta, una antiga masoveria, continuar el camí en direcció nord, uns quatre-cents noranta metres aproximadament. Des del camí a mà dreta, es veu plantada damunt d'una codina.

Es tracta d'una construcció aèria aïllada, de planta circular, que mesura 1,60 m de diàmetre interior. La porta, orientada al sud-oest, mesura un metre d'alçada per 0,60 m d'amplada màxima i 0,40 m de mínima a l'interior. Els muntants, són rectes, amb una llinda plana i contra llinda. El gruix dels murs és de 0,55 m. La corona, per la part exterior s'està esfondrant i ja deixa entrar la claror del dia a l'interior de l'estança. A l'interior, hi ha un cocó arranat al terra que mesura 0,36 m de costat per 0,55 m de fondària. La coberta, també està afectada, no només pel moviment estructural de la corona que s'està enfonsant de mica en mica sinó per la manca de recobriment de terra. L'alçada màxima a l'interior és d'1,78 m mentre que la del voladís (mida presa al davant de la porta) és d'1,45 m. No té cap espitllera.

Observacions:

Aquesta barraca no consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

